

14.09.2020

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**14 Eylül 2020
Pazartesi**

14.09.2020

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

14 Eylül 2020 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Atılım Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Atılım Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Kent Üniversitesi İhale Yönetmeliği
- Kastamonu Üniversitesi İçsu ve Deniz Balıkları Üretim, Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Ahi Evran Üniversitesi Çocuk Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Bakan Pakdemirli'den G20 bakanlarına "uluslararası ticaret" mesajı

Tarım ve Orman Bakanı Pakdemirli, COVID-19 nedeniyle dünyanın halen alarm halinde olduğuna ve bu durumun bir süre daha devam edeceğine işaret ederek, uluslararası ticaretin kesintiye uğramadan devam etmesi gerektiğini söyledi.

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Suudi Arabistan'ın başkanlığında video konferans yöntemiyle yapılan G20 Tarım ve Su Bakanları Toplantısı'na katılarak bir konuşma yaptı.

Salgının, gıda güvenliği, tarım ve suyun sürdürülebilir kullanımıyla ilgili sorumlulukların önemini bir kez daha ortaya çıkardığına işaret eden Pakdemirli, toplantının Bakanlar Bildirisi'nin kilit önemde birçok konuya değindiğini, bu konuların hepsinin iş birliği de dahil olmak üzere kapsamlı şekilde ele alınması gerektiğini söyledi.

Pakdemirli, Türkiye olarak bu kilit konularda gayretle çalışmalarına devam ettiklerini ve son G20 toplantısından beri gıda kaybı ve israfı ile tarımın dijitalleştirilmesi konularına daha fazla vurgu yaptıklarını aktardı.

2050 yılında dünya nüfusunun neredeyse 10 milyara ulaşacağına ve bu nüfusu besleyebilmek için gıda üretiminin yüzde 60 artırılması gerektiğine dikkati çeken Pakdemirli, buna karşın üretim kapasitesinin sınırlı kaldığını bildirdi. Pakdemirli, Türkiye'nin 2015 yılındaki G20 başkanlığı döneminde, gıda kaybı ve israfi meselelerini, gıda güvenliğini sağlamanın bir aracı olarak dünya gündemine getirdiğini anımsatarak, FAO-Türkiye Ortaklık Programı kapsamında Türkiye ve Orta Asya'da gıda kaybının ve israfının azaltılması bölgesel projesinin başlatıldığını belirtti.

"Gıdanı Koru projesini başlattık"

Pakdemirli, bu proje kapsamında mayıs ayında "Gıdanı Koru" adında bir kampanya başlattıklarına işaret ederek, "Bu kampanya ile Türkiye ve FAO, hem ulusal hem uluslararası alanda gıda kaybı ve israfı ile mücadele etmeyi ve toplumsal farkındalığı artırmayı ve bölgesel seviyede iyi uygulamaları yaygınlaştırmayı hedeflemektedir." diye konuştu.

Salgın sebebiyle küresel gıda sisteminin büyük bir stresle yüzleşmek zorunda kaldığını ve gıda zincirinin tamamının da bu durumdan etkilendiğini kaydeden Pakdemirli, salgının başlangıcında, gıda sanayisiyle yakın irtibatta olmak, perakende sektörünün stok seviyelerini artırmak ve mevsimlik işçilerin ulaşım ve yaşam koşullarını düzenlemek gibi birçok konuda gerekli önlemleri aldıklarını dile getirdi. Pakdemirli, bu önlemler sayesinde Türkiye'nin göreceli olarak yumuşak bir yayılma sürecini deneyimlediğini belirterek, "Ne yazık ki dünyanın tamamı halen alarm halindedir ve bu durum bir süre daha devam edecek gibi görünmektedir. Bu sebeple herkes için gıda güvenliği sağlanmalı ve uluslararası ticaret kesintiye uğramadan devam etmelidir." dedi.

"DİTAP'ın işlem hacmi 110 milyon lirayı aştı"

Pakdemirli, salgının, çevirim içi pazarlama metotlarının önemini açığa çıkardığına işaret ederek, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu yüzden, bu durumu biz tarım sektörüne yansıtık ve Dijital Tarım Pazarı (DİTAP) projesini başlattık. Proje arz ve talep zinciri için web tabanlı bir dijital platform içermektedir. Bu platform, küçük çiftçilerden perakende sektöründeki büyük oyunculara kadar geniş bir üye yelpazesi içeriyor, çiftçilerimize birçok yeni fırsat sunuyor, pazarlama kapasitelerini güçlendirmelerini kolaylaştırıyor ve etkili finansal araçları güçlendiriyor. Sistem aynı zamanda sözleşmeli tarıma da uygundur. Yalnızca 4 aydır aktif olmasına rağmen DİTAP kapsamında yapılan işlem hacmi 14 milyon dolara ulaştı, yani 110 milyon lirayı aştı."

"Atıksuda virüs çalışması 'en iyi uygulamalar' arasında yer aldı"

Salgının, su ile ilgili sorunların dünya nüfusu üzerindeki etkilerini daha da kuvvetlendirdiğini aktaran Pakdemirli, "Hepimizin bildiği gibi, suyun, aynı zamanda, COVID-19'a karşı alınan güncel önlemler ve gelecekteki iyileşme ve toparlanma aşamaları için güçlü bir rolü vardır. G-20 ülkeleri virüsün yayılmasını önleme konusunda kendi en iyi çözümlerini ve uygulamalarını sunmuştur. Biz keza, atıksudaki virüs yoğunluğunda beklenmedik artışlar olması durumunda, zamanında önlem alabilmek amacıyla erken uyarı sistemi olması için virüsün atıksuda gözetimi üzerine bir çalışma yapmaktayız. Bu çalışmamız Başkanlığın en iyi uygulamalar raporunda yer aldı." değerlendirmesinde bulundu.

Pakdemirli, bu platformun dünyanın büyük ekonomilerini temsil ettiğini, bu nedenle G20 ülkeleri tarafından alınan kararların küresel seviyede fark yaratacağına inandığını aktararak, "Bilgi, en iyi uygulamalar ve deneyimin paylaşılması, su, gıda ve tarım dahil hayatımızın her yönüne etki eden salgının aşılması için vazgeçilmez." dedi.

Egeli tarımsal ürün ihracatçılarının hedefi 10 milyar dolar

Bölgede tarımsal ürün ihracatının 10 milyar dolara çıkarılması hedefleniyor.

Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği Başkanı Hayrettin Uçak, Ege Bölgesi'nin tarımsal ürün ihracatını 10 milyar dolara çıkarmayı hedeflediklerini bildirdi.

Uçak, yazılı açıklamasında, Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliğinin son bir yıllık dönemde 985 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdiğini ifade etti.

Ülkenin kalkınmasının ihracat ile mümkün olacağını belirten Uçak, Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği üyelerinin pandemi döneminde zor şartlarda üretim ve ihracat yapmaya devam ettiklerini kaydetti.

Uçak, ihracatçıların gayreti sayesinde 2020 yılı sonu için belirlenen 1 milyar dolar ihracat hedefine eylül ayı sonunda ulaşabilecek konumda olduklarını kaydederek, şöyle devam etti:

"Son bir yıllık dönemde Ege Yaş Meyve Sebze İhracatçıları Birliği'nin ihracatının yüzde 15'lik artışla 985 milyon dolara taşıyan üyelerimiz üstlerine düşen sorumluluğu büyük bir başarı ile yerine getiriyorlar. Ege Bölgesi'nde ilki Dikili'de kurulan, Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerinin itici gücüyle Ege Bölgesi'nin tarımsal ürün ihracatını 10 milyar dolara çıkarmayı hedefliyoruz."

İşgücü verileri masaya yatırıldı: İşsizliğin izlenmesinde yeni ve yaratıcı çözümler gerekli

Prof. Dr. Serdar Sayan ve Dr. Pınar Kaynak'ın yaptığı çalışmaya göre salgın dönemi işgücü verileri gerçeği tam yansıtmıyor... Bilim insanları, işsizliğin izlenmesinde "geniş tanımlı işsizlik"; istihdamın izlenmesinde de "eğreti olmayan istihdam" verilerinin kullanılmasını öneriyor.

Prof. Dr. Serdar Sayan ve Dr. Pınar Kaynak, salgın döneminin işgücünü nasıl etkilendiği ve işgücü verilerinin takibine yönelik bir dizi çalışma yaptı. "Salgının İşgücü Piyasalarına Etkileri ve Yansımaları" başlığını taşıyan çalışmada ve kısa vadeli işgücü göstergelerini tahmin etme gayesiyle üretildiği için salgının etkisinden dolayı sapma ihtimalinin yükselmesi nedeniyle kamuoyuna duyurulması durdurulan Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi-SPM "Sanayide Gelişmeler ve İstihdam Eğilimleri" çalışmalarında yeni araçların kullanılmasını önerdiler.

İstihdam "eğreti olmayan istihdam" ile takip edilmeli

Serdar Sayan gözetiminde yapılan "Sanayide Gelişmeler ve İstihdam Eğilimleri" çalışmasının Eylül sayısında Pınar Kaynak, en kaba tanımıyla, kayıt dışı, kural dışı çalıştırma anlamına gelen "eğreti istihdamı" dışlayarak, "eğreti olmayan istihdam" verisi üretti. Çalışmada, "Salgının işgücü piyasaları üzerinde yarattığı benzeri görülmemiş etkiler işgücü ve işsizlik dinamiklerinde anomalilerin ortaya çıkmasına yol açtı. Bu anomalilere bağlı olarak, Türkiye (ve kimi başka ülkelerde) geleneksel tanımlara dayalı olarak hesaplanan resmi işsizlik oranları işgücü piyasalarındaki tabloyu sağlıklı olarak yansıtamaz hale geldi" bilgisi verildi. "Ancak resmi işsizlik oranlarını anlamsız göstergeler haline getiren bu süreçte, işsizlik dinamiklerini daha doğru değerlendirebilmek için,(geniş tanımlı da olsa) işsizliğin yanı sıra istihdam verilerine de odaklanılması gerektiğini düşünüyoruz" denilen çalışmada, istihdamın "eğreti olmayan istihdam" ismi verilen yeni bir araçla takip edilmesi önerildi.

Eğreti olmayan istihdam yıllık bazda 3,1 puan azaldı

Eğreti olmayan istihdam, tarım dışı işlerde, sosyal güvenlik kapsamında ve tam zamanlı çalışan kişileri baz alarak kurumsal olmayan 15+ nüfus dikkate alınarak oluşturuldu. SPM Bülteninde gelişmelere ilişkin yapılan değerlendirmede, "Pandemiyle kötüleşen durumun gözden kaçırılmasına sebep olan resmi işsizlik oranlarının aksine, eğreti olmayan istihdam oranı göstergemiz istihdamda Mart 2020 döneminden sonra COVID-19'a bağlı olarak hızlanan düşüşü başarıyla yakalıyor. Önerdiğimiz tanımlar ışığında Mayıs 2020 dönemine ilişkin eğreti olmayan istihdam oranını yüzde 25,4 buluyoruz ki bu oran, geçtiğimiz yılın aynı döneminden 3,1 puan ve Nisan 2020 döneminden ise 0,4 puan daha düşük" denildi.

Türkiye'de işsizlik Kasım 2019'dan bu yana kararlı şekilde artıyor

"Salgının İşgücü Piyasalarına Etkileri ve Yansımaları" çalışmasında, TÜİK'in hesaplamada kullandığı yöntemin, normal dönemler için uluslararası kabul görmüş bir yöntem olduğu ancak salgının etkisini gözlemede yetersiz kaldığı belirtildi. İşgücü verilerini, işgücüne dahil olmayan kişilerdeki artış, işten çıkarma yasağı, ücretsiz izin-kısa çalışmaya çıkarılanların işbaşında olmayışı gibi unsurların etkilediği hatırlatıldı.

Çalışmada, TÜİK verilerinde istihdamda azalma olmasına rağmen işsizlik oranında gerilemeye yol açan; işgücüne dahil olmayanlar içinde sayısı artan "iş aramayıp çalışmayla hazır olanlar" kırılımına bağlı olarak geniş tanımlı işsizlik aracı da üretildi. Geniş tanımlı işsizlik, iş aramayıp çalışmaya hazır olan nüfusun, işgücü ve işsiz sayısına eklenerek, yeni işsizlik oranı hesaplaması şeklinde tanımlandı.

Geniş tanımlı işsizlik, TÜİK işsizlik verisiyle ayrışıyor

Çalışmada, geniş tanımlı işgücünün TÜİK işgücü ile paralel seyretmesine karşılık, geniş tanımlı işsizliğin TÜİK işsizlik verisiyle ayrıştığı vurgulanarak şu yorum yapıldı:

“İşsiz sayısı Aralık 2019-Nisan 2020 dönemleri arasında azalma eğilimi gösterirken, geniş tanımlı işsiz sayısının Kasım 2019’dan bu yana kararlı biçimde arttığı görülüyor. Mayıs 2019-2020 dönemleri arasında işsiz sayısı 331 bin kişi düşerken, geniş tanımlı işsizlerin sayısı 2 milyon 87 bin kişi artarak 8 milyon 538 bin kişi mertebesine ulaşıyor ve Ocak 2014 döneminden bu yana görülmemiş bir rekor kırıyor.

İşsizlik 2019 Aralık’tan itibaren yeni bir faza girdi

Esasen Türkiye ekonomisinin pandemi öncesinde de yaşadığı krize bağlı olarak çok artmış olan işsizliğin, 2019 Aralık döneminden itibaren yeni bir faza girdiği anlaşılıyor. Geleneksel anlamda işsiz sayısındaki kararlı azalış ve geniş tanımlı işsiz sayısındaki (iş aramayı bırakanlardaki artışa bağlı olan 300 küsur binlik sıçrama ile başlayan) kararlı artış ile karakterize edebileceğimiz bu yeni süreç, pandeminin etkisiyle çok hızlanmış durumda.”

Geniş Tanımlı İşsizler/ İşgücü (bin kişi) ve Geniş Tanımlı İşsizlik Oranları (%)

Yıl	Dönem	İş bulma ümidi olmayan (1)	Diğer (2)	İş aramayıp çalışmaya hazır olan (3) = (1+2)	İşgücü (4)	Geniş tanımlı işgücü (5)=(3+4)	İşsiz (6)	tanımlı işsiz (7)=(3+6)	gio (7)/(5)
2019	Mayıs	558	1.736	2.294	32.426	34.720	4.157	6.451	18,6
	Haziran	583	1.726	2.309	32.766	35.075	4.253	6.562	18,7
	Temmuz	614	1.740	2.354	33.113	35.467	4.596	6.950	19,6
	Ağustos	613	1.635	2.248	33.180	35.428	4.650	6.898	19,5
	Eylül	630	1.616	2.246	33.006	35.252	4.566	6.812	19,3
	Ekim	668	1.507	2.175	32.740	34.915	4.396	6.571	18,8
	Kasım	715	1.511	2.226	32.477	34.703	4.308	6.534	18,8
	Aralık	838	1.630	2.468	32.052	34.520	4.394	6.862	19,9
2020	Ocak	946	1.840	2.786	31.629	34.415	4.362	7.148	20,8
	Şubat	1.107	2.100	3.207	30.982	34.189	4.228	7.435	21,7
	Mart	1.174	2.554	2.728	30.104	33.832	3.971	7.699	22,8
	Nisan	1.310	3.150	4.460	29.388	33.848	3.775	8.235	24,3
	Mayıs	1.358	3.354	4.712	29.684	34.396	3.826	8.538	24,8

Kaynak: Salgının İşgücü Piyasalarına Etkileri ve Yansımaları / Dr.Pınar Kaynak - Prof. Dr. Serdar Sayan

İşsizlik ödeneği başvuruları altı ayda %12,5 azaldı

Dünya ekonomilerini olduğu gibi Türkiye ekonomisini de derinden etkileyen COVID-19, ekonomik göstergelerdeki tahribatını sürdürüyor. İşletmelere destek

amacıyla getirilen ve kamuoyunda işten çıkarma yasağı olarak bilinen uygulama, bu dönemde işsizliğin artmasını engellese de işsizlik ödeneğine başvuranların sayısı yeniden 1 milyonun üzerine çıktı. İŞKUR verilerine göre, işsizlik ödeneğine başvuranların sayısı geçen yıla göre yüzde 12.5 azalarak 1 milyon 66 bine geriledi. Ancak işsizlik ödeneği için belirlenen kriterleri sağlayanların oranı geçen yıla göre ciddi oranda azaldı. 2019 Temmuz sonu itibarıyla başvuran 1 milyon 219 bin kişiden yüzde 51.8'e karşılık gelen 632 bin 58 kişi ödenek almaya hak kazandı.

Bu yıl aynı dönemde ise 1 milyon 66 bin başvurunun yüzde 34.4'üne karşılık gelen 366 bin 974'ü kabul edildi. Yılın ilk ayında 163 bin 56 olan işsizlik ödeneği başvurusu, şubatta 120 bin civarında artarak 281 bin 540'a, martta 220 bin artarak 502 bin 196'ya çıktı. COVID-19 sebebiyle uygulanan sokağa çıkma yasağı ekonomik faaliyetleri durma noktasına getirdi. Bu yüzden iş kaybını önlemek amacıyla destek paketi açıklayan ekonomi yönetimi, işten çıkarmayı yasaklayan bir yasal düzenleme yaparak ücretsiz izin ödeneği uygulaması başlattı.

Bu uygulama ile birlikte nisan ayından itibaren işsizlik ödeneği başvuruları artış hızında azalma oldu. Nisanda 811 bin 164 olan başvuru, mayısta 919 bin 978, haziranda 970 bin 117 oldu. Ocak ayında yüzde 55 seviyesinde olan başvuru kabul oranı ise şubatta yüzde 54.6'ya, martta yüzde 47.7'ye, nisanda yüzde 38.17'e, mayısta yüzde 34.6'ya düştü. Haziranda ise yüzde 34.9 oldu. Alınan önlemler ve işten çıkarma yasağı, kayıtlı işsiz sayısında da azalmaya yol açtı. Geçen yıl Ağustos sonu itibarıyla 3 milyon 351 bin olan kayıtlı işsiz sayısı bu yıl aynı dönemde yüzde 17.1'lik azalışla 3 milyon 351 bine geriledi. **(HÜSEYİN GÖKÇE - ANKARA)**

İşsizlik ödeneği başvuru ve kabul oranları

	Başvuru	Kabul	Kabul oranı(%)
Temmuz	1.066.303	366.974	34.4
Haziran	970.117	339.319	34.9
Mayıs	919.978	319.100	34.6
Nisan	811.164	309.082	38.1
Mart	502.196	239.735	47.7
Şubat	281.540	153.821	54.6
Ocak	163.056	89.822	55.0
2019 Temmuz	1.219.800	632.058	51.8

Kayıtlı işsiz sayısı (bin)

	2019	2020	Değişim (%)
Ağustos	4.044	3.351	-17.1
Temmuz	4.039	3.325	-17.6
Haziran	4.417	3.379	-23.5
Mayıs	4.084	3.551	-13.0
Nisan	4.038	3.629	-10.1
Mart	4.048	3.675	-9.2
Şubat	3.953	3.451	-12.6
Ocak	3.775	3.613	-4.2

Tablodaki veriler, aylar itibarıyla kümülatif rakamları göstermektedir.

Kaynak:İŞKUR

Aşırı değersiz TL rekabetçi olmadı, ihracatçı 'dengeli kur' talep ediyor

İhracatçılar kurdaki hızlı artışın, döviz borçları ve pahalı girdi nedeniyle avantajdan çok risk yarattığını belirtiyor.

Reel döviz kuru endeksi ağustos ayında 63,71 seviyesine geriledi. Böylece reel efektif kur endeksi, son 23 ayın en düşüğü olarak gerçekleşti. Daha uzun vadede bakıldığında TL, 2008'den bu yana yarı yarıya değer kaybetti. Sektör temsilcileri, 2008'den bu yana TL'nin yarı yarıya değer kaybetmesine rağmen ihracatın yalnızca yüzde 36 arttığını belirterek, bunun en önemli nedenlerini de yüksek ithal girdi ve döviz cinsi borçluluk ve enerji ithalatı olduğunu söyledi. Geçtiğimiz yıl 90 milyar dolar ile en fazla ihracat yapan otomotiv, kimya, hazır giyim, demir ve çelik sektörü temsilcileri, yüksek kurdan ziyade dengeli kurun önemine dikkat çekerek DÜNYA'ya şu açıklamalarda bulundu:

Öztiryaki: Yurtdışından indirim talepleri geliyor

2019'da 8.1 milyar dolarlık ihracata imza atan demir ve demir dışı metaller sektörü de kurda istikrardan yana. İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği (İDDMİB) Başkanı Tahsin Öztiryaki, TL'deki değer kaybının ihracatçı açısından avantajının sınırlı olduğunu savundu. Öztiryaki, "TL, 2008'den beri yarı yarıya değer kaybederken aynı dönemde ihracatımız sadece yüzde 36 arttı. Yani TL'nin değeri tek faktör değil" dedi.

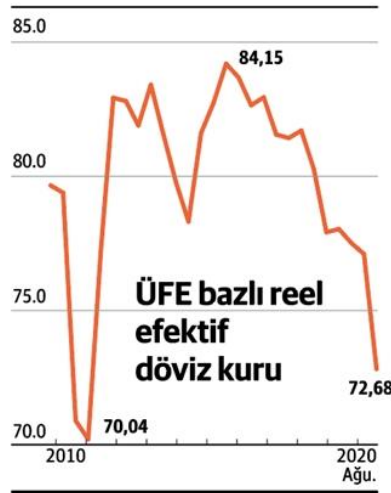
Bunun en önemli nedenlerinden birinin yüksek ithal girdi oranı olduğuna dikkat çeken Öztiryaki, "Rekabetçi kur önemli ama bu da dengeli bir noktada olmalı. Yarı yarıya gerileyen kur, ithalatı da o ölçüde kısabilmiş değil. Çünkü dönüp dolaşip yine zorunlu ithal ham madde, aramalı ve ithal enerji noktasına gelip tıkanıyoruz. Geçen 10 yılda birim ihraç fiyatımızda rekabetçi kura rağmen arzu edilen noktaya gelinemediğini gözlemledik" diye konuştu. Öztiryaki, "TL'nin aşırı

değer kaybı, ülkemizin döviz cinsinden borçluluğunun yüksek olması nedeniyle de riskler barındırıyor” dedi.

Dolar /TL'nin 6,5-7,0 aralığında olduğu bir kur düzeyinin şu an için rekabetçi olduğu görüşünü savunan Öztiryaki, sıcak paranın etkisiyle TL'nin aşırı değerlendirildiği dönemlerin de yaşandığını belirterek, gereksiz ithalatı körükleyecek bu aşırı değerlenmeye de tekrar imkan verilmemesi gerektiğini vurguladı. Öztiryaki, “TL'nin değer kaybı ile yurtdışından indirim talepleri geliyor. O nedenle rekabetçi kur ihracata bire bir olumlu yansımıyor” şeklinde konuştu.

Yıllık ihracat değer ve artış oranları

Yıl	İhracat (Milyar \$)	Artış oranı (Yüzde)
2010	114	11,7
2011	135	18,4
2012	152	12,6
2013	152	-0,001
2014	158	3,9
2015	144	-8,8
2016	143	-0,7
2017	157	9,7
2018	168	7
2019	171	1,7

Aslan: Cari açığı dengeleyecek kura yaklaştık

2019'u 13.8 milyar dolar ihracat ile kapatan çelik sektörü de rekabetçi kurun tek yol olmadığını savunuyor. Çelik İhracatçıları Birliği (ÇİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adnan Aslan rekabetçiliğin sadece döviz kuru ile sağlanamayacağını belirtti. Yapısal adımlar, teşvikler, güven gibi daha birçok faktörün de göz ardı edilmemesi gerektiğine dikkat çeken Aslan, “Artışa geçen kur sayesinde çelik ürünlerinin dünya çelik piyasasında dönemsel olarak avantajlı hale gelmesini sağladı, bu durum sektörün rekabet gücünü artırdı. Ancak kurdaki artış, yurt içinde elde edilen TL gelirleri ile dövize bağlı hammadde tedariki arasında dengesizlik yaratmakta. Satış ve hammadde tedariki arasında geçen sürede yükselen kur maliyet dezavantajına yol açıyor” dedi.

Gültepe: Dolar, hazır giyimciyi ABD pazarında güçlendirdi

2019'u 17,7 milyar dolar ihracat ile kapatan hazır giyim sektörü de kurda 'istikrar' diyor. İstanbul Hazır giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) Başkanı Mustafa Gültepe, kurda sert ve ani dalgalanmaların olduğu dönemlerde ihracatçının önünü görmesinin zorlaştığını vurgulayarak, “Uzun vadeli plan yapabilme imkanı kalmıyor. Örneğin sipariş aldığımızdaki kurun seviyesi ile 3 ay

sonra teslimat tarihindeki seviye arasındaki makas açıldığında sorun olabiliyor. Kur teslimat tarihinde aşağıya doğru gidiyorsa bu da ihracatçı için zarar anlamına geliyor. Kur aşırı yükseldiğinde ise alıcıların indirim baskısı ile karşı karşıya kalıyoruz ” dedi. İhracatın yarısından fazlasının da Euro ile yapıldığını, Euro / dolar parkesinin de bugün için hazır giyim ihracatçıları açısından ideal seviyede bulunduğunu söyleyen Gültepe, “Doların geldiği seviye salgına rağmen 8 ayda ihracatımızı yüzde 19 artırdığımız ABD pazarında rekabet gücümüzü artırıyor” diye konuştu.

Pelister: İhracat anlaşmaları rekabete engel oluyor

Ocak-Ağustos döneminde 11.4, 2019’un tamamında ise 20,5 milyar dolarlık ihracata imza atan kimya sektörü, reel efektif döviz kurunun tek başına özel sektörün rekabet gücünü belirleyen bir etken olmadığı görüşünde. İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Başkanı Adil Pelister, kurun aşırı yükselmesinin ihracatı olumlu etkileyebildiğini ancak diğer taraftan girdi maliyetlerini de aynı oranda artırdığını söyledi. Bilindiği üzere kimya sektöründe ithal girdi oranı yüzde 70 gibi yüksek bir seviyede seyrediyor. Bu da sektörün rekabetçi kurdan faydalanmasının önünde en büyük engel. Peki ithal girdilerdeki artış ihracat kalemlerine yansıtılarak bu sorun çözülebilir mi? Pelister, farkı derhal yansıtmanın çoğu zaman mümkün olmadığını söyledi. Pelister, “İhracat pazarlarımızda tüketim eski değerlerine ulaşırsa ihracatımız daha fazla artacaktır. İşte o zaman düşük değerli para birimimiz için rekabetçi kur avantajından bahsedilebilir” dedi. Diğer yandan ihracat anlaşmaları nedeniyle uzun süre aynı kur seviyesinden satış yapıldığına dikkat çeken Pelister, “Başka bir etki de para birimimizin değer kaybı enflasyonumuzu da olumsuz etkileyebildiğinden, enerji, taşımacılık, işçilik gibi başlıca gider kalemlerimizi de yükseltiyor bu ise ürün maliyetlerimize direkt olarak olumsuz yönde etki ediyor” diye konuştu.

Çelik: Otomotivciler öngörülebilirlik istiyor

Uludağ Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliği (OİB) Başkanı Baran Çelik, döviz kurlarında makul düzeyde yükselmenin rekabetçilik açısından olumlu olduğunu söyledi. Ancak bu durumun dezavantajlarının da bulunduğu dikkat çeken Çelik, “Sürekli yüksek seyreden döviz kurları ihracat yapan firmalarımızın girdi maliyetlerini artırıyor, bu da ihracatçılarımıza yük olarak yansıyor. Yüksek döviz kurları, yüksek ithalat maliyeti anlamına geliyor. Bizim üzerinde durduğumuz konu öngörülebilirlik. Döviz kurlarında yaşanan yüksek oranlı dalgalanmalar ihracatçılarımızı zor durumda bırakıyor. Bu nedenle rekabetçi, istikrarlı ve mümkün olduğunca öngörülebilir bir kur politikası sürdürülebilir ihracat için önem taşıyor” dedi.

Son bir yılda 287 bin kişi ilk defa ihtiyaç kredisi kullandı

2019 Temmuz'dan 2020 Temmuz'a bireysel kredi borçlularının sayısı tam 2.1 milyon kişi arttı. Bu dönemde bireysel kredi borçları 527 milyar TL'den 769.2 milyar TL'ye yükseldi.

Pandeminin derinleştirdiği ekonomik krizle ya işsiz kalan ya da ücretsiz izne zorlanan yurttaşın bankalara olan borcu artmaya devam ediyor. İç tüketimi canlandırmak için vatandaş düşük faizli kredilere boğulunca bu borçluluk katlanarak arttı.

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Risk Merkezi verilerine göre, bireysel kredi müşterilerinin sayısı 2019 Temmuz'da 31.3 milyon kişi iken, 2020 Temmuz'da 33.4 milyon kişiye yükseldi. Yani son bir yılda 2.1 milyon kişi birden arttı. 2019 Temmuz'da 527 milyar TL olan bireysel kredi borçları, 2020 Temmuz'da 769.2 milyar TL'ye ulaştı. Son bir yılda ihtiyaç kredisi kullananların sayısında ise yüzde 200'ü aşan artış dikkat çekti. Buna göre, ilk defa ihtiyaç kredisi kullanan tüketicilerin sayısı 2019 Temmuz'da 105 bin kişi iken, 2020 Temmuz'da 392 bin kişiye ulaştı. Aynı dönem aralığında bankalara olan ihtiyaç kredisi borçları da 220.9 milyar TL'den 365.8 milyar TL'ye yükseldi.

TBB Risk Merkezi'nin 2020 Temmuz'a ilişkin açıkladığı son verilerde dikkat çeken bazı veriler şöyle:

- 2019 Temmuz'da ilk kez konut kredisi kullanan 10 bin tüketici varken, bu sayı 2020 Temmuz'da 100 bin kişiye yükseldi.

10 BİNDEN 100 BİNE

- Son bir yılda konut kredisi borcu 185.1 milyar TL'den 269.7 milyar TL'ye çıktı. Bu artışta, iç tüketimi canlandırmak için kamu bankalarınca verilen düşük faizli krediler etkili oldu.

- 2020 Temmuz'da 74 bin kişi ilk defa kredi kartı kullandı. 61 bin kişi ise ilk defa kredili mevduat hesabı kullandı.

- Bankalar ve banka dışı finansal kuruluşlar tarafından kullanılan bireysel krediler yüzde 43 artarak 792 milyar TL'ye ulaştı. Bireysel kredilerin yüzde 47'sini ihtiyaç kredileri, yüzde 34'ünü konut kredileri, yüzde 16'sını kredi kartları ve yüzde 4'ünü taşıt kredileri oluşturdu.

- 2020 Temmuz ayı itibarıyla İstanbul'da 234 milyar TL, Ankara'da 78 milyar TL ve İzmir'de 54 milyar TL tutarında bireysel kredi borcu bulunuyor. Temmuz 2019 dönemi itibarıyla İstanbul'da 180 milyar TL, Ankara'da 53 milyar TL ve İzmir'de 37 milyar TL tutarında bireysel kredi borcu bulunuyordu.

- Hakkâri, yüzde 95 ile son 12 ayda bireysel kredi bakiyesi en çok artan il oldu.

- Öte yandan, kredi borcundan veya bireysel kredi kartından dolayı yasal takibe intikal edenlerin sayısı ocak-temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 58 azalarak 406 bin kişiye geriledi. Bu gelişmede, takip sürelerinin 180 güne çıkarılmasının da etkili olduğu düşünülüyor.

- Bireysel kredi kartı borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi sayısı da aynı dönemde yüzde 55 azalarak 236 bin kişi oldu. Bireysel kredi borcundan dolayı yasal takibe intikal etmiş kişi sayısı da aynı dönemde yüzde 63 azalarak 246 bin kişiye düştü.

TÜSİAD'ın gündemi Avrupa Yeşil Mutabakatı: İyi hazırlanmış bir yol haritasına ihtiyacımız var

TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski, "Avrupa Yeşil Mutabakatı ile açılan fırsat penceresini değerlendirebilmemiz için iyi hazırlanmış bir yol haritasına ihtiyacımız var" dedi.

TÜSİAD Yatırım Ortamı Yuvarlak Masası koordinasyonunda kurulan Yeşil Mutabakat Görev Gücü tarafından 11 Eylül'de "Avrupa Yeşil Mutabakatı Türkiye İş Dünyasını Nasıl Etkileyecek?" başlıklı bir webinar düzenlendi. Ticaret Bakan Yardımcısı Gonca Yılmaz Batur'un katılımıyla düzenlenen webinar'da, AB Komisyonu tarafından Avrupa Yeşil Mutabakat kapsamında kurulacak yeni düzenin Türkiye-AB ticaret ilişkileri ile Türkiye sanayisine olası etkileri ele alındı. AB Komisyonu'nun 11 Aralık 2019'da kamuoyu ile paylaştığı Avrupa Yeşil Mutabakatı (EU Green Deal), AB'nin iklim değişikliğini önleme mücadelesi kapsamında yeşil ve dijital dönüşümü vurgulayan "yeni büyüme stratejisi"nin yol planını sunuyor.

TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski, "Avrupa Yeşil Mutabakatı ile açılan fırsat penceresini değerlendirebilmemiz için iyi hazırlanmış bir yol haritasına ihtiyacımız var" dedi. Kaslowski şu bilgileri verdi: "Avrupa Yeşil Mutabakatı, iklim değişikliği

ile mücadelenin ötesinde, aynı zamanda AB'nin yeni büyüme stratejisinin bir yol planı. Avrupa Yeşil Mutabakatı, sadece iklim değişikliği ile yetinmeyip, biyolojik çeşitlilikten, atık ve hava kirliliğine kadar tüm çevre konularını ele alıyor. Kaynakların verimli kullanımını artıracak eylemler içeren bir yol haritası sunuyor. Anlaşmanın bir diğer ayırt edici özelliği ise iklim değişikliği ile mücadeleyi sadece kendi coğrafyası ile sınırlı tutmayıp, küresel ölçekte bir dönüşüm potansiyeli barındırması.”

Yeni kural ve yaptırım mekanizmaları gelecek

Yeşil Mutabakat'ın, AB'nin önümüzdeki dönemde partnerleriyle ticari ilişkilerinde yeni kural ve yaptırım mekanizmaları getireceğine işaret eden Kaslowski, bu eylem planı hayata geçtiğinde, özellikle AB ile dış ticareti yüksek olan Türkiye gibi ülkeler açısından da önemli sonuçlar doğuracağını söyledi. Kaslowski, şu ifadeleri kullandı:

“Türkiye olarak gelişmeleri dikkatli okur ve gerekli hazırlıkları önceden yaparsak riskleri iyi yönetme ve bu dönüşümü büyük bir avantaja çevirme şansımız var. Zira AB, Avrupa Yeşil Anlaşması strateji belgesinde, yakın çevresindeki ülkelerin desteklenmesine özellikle önem vereceğini açıklıyor. Bizim bu rekabet yarışında hangi stratejileri ve politikaları benimseyerek öne çıkacağımız, önümüzdeki dönemin belirleyicisi olacak. Türkiye için açılan bu fırsat penceresini değerlendirebilmemiz için iyi hazırlanmış bir yol haritasına ihtiyacımız var.”

Toplumun %63.4'ünün geçim Őartları kötüleŐti

Metropoll Araştırma'nın sahibi zer Sencar, sosyal medya hesabı Twitter üzerinden yapılan son araŐtırmayı paylaŐtı.

Araştırma sonuçlarına göre toplumun yüzde 63.4'ünün yaşam Őartları kötüleŐti. AĞustos ayında yapılan ankete göre, son bir yıl içinde refah düzeyinin iyileŐtiĐini söyleyen ŐeĐmenin oranı yüzde 9 seviyesinde iken, kötüleŐtiĐini belirtenlerin oranı yüzde 63.4 olarak ölçüldü.

Refah seviyesinin deĐiŐmediĐini belirtenlerin oranı yüzde 27.4 olurken, fikir belirtmeyenler yüzde 0.3'te kaldı. 2018 ŐeĐimlerinde oy verilen partiye göre verilen yanıtla bakıldığında ise AKP'ye oy verenler gelirinin en fazla arttığını belirten grup oldu.

AKP'ye oy verenlerin yüzde 16'sı refah seviyesinin iyileŐtiĐini söylerken, onu yüzde 7.1 ile MHP'liler takip etti. AKP ŐeĐmeninin yüzde 46.2'si durumunun kötüleŐtiĐini ifade ederken, CHP ŐeĐmeninin yüzde 81.4' refah seviyesinin azaldığını belirtti.

Enerji Bakanlığı'ndan Oruç Reis'e ilişkin açıklama

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Oruç Reis sismik araştırma gemisinin Türkiye'deki limana dönmesinin aylık periyotlarla gerçekleşen rutin bir faaliyet olduğunu bildirdi.

Bakanlığın Twitter hesabından yapılan açıklamada, Oruç Reis gemisinin 10 Ağustos'ta Akdeniz'de Demre-1 lokasyonunda sismik arama ve araştırma faaliyetlerine başladığı hatırlatıldı.

Geminin bugüne kadar söz konusu sahada 3 bin 525 kilometre sismik veri topladığı kaydedilen açıklamada, şu ifadelere yer verildi: "Oruç Reis, çalışma prensibi gereği ayda bir planlı bakım, personel değişimi ve sonraki görev hazırlıkları için limana dönmektedir. Aylık periyotlarla ikmal ve bakım için geminin limana dönmesi, her zaman gerçekleştirdiği rutin faaliyetidir. Gemi, ikmal ve bakım işlemlerinin ardından sismik arama ve araştırma faaliyetlerine devam edecektir."

Açıklamada ayrıca, Türkiye'nin Akdeniz'de uluslararası hukuka dayanan arama ve sondaj faaliyetlerini aralıksız sürdürdüğü belirtilerek, Yavuz ve Barbaros Hayreddin Paşa gemilerinin Doğu Akdeniz'de faaliyetlerine devam ettiği kaydedildi.

Dışışleri, ABD'yi Kıbrıs konusunda tarafsızlığa davet etti

Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Hami Aksoy, 'ABD'yi, Kıbrıs Adasında geleneksel olarak sürdürdüğü tarafsızlık politikasına geri dönmeye ve Kıbrıs meselesinin çözümüne yönelik çabalara katkıda bulunmaya davet ediyoruz' dedi.

Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Aksoy, GKRY ve ABD arasında imzalanan 'Mutabakat Muhtırası' hakkındaki gelen soruya, yaptığı yazılı açıklama ile cevap verdi. Aksoy, "12 Eylül 2020 tarihinde GKRY ile ABD arasında imzalanan ve GKRY'de 'Kara, Açık Denizler ve Liman Güvenliği Merkezi' kurulmasını öngören mutabakat muhtırası Kıbrıs Türk tarafını yok saymaktadır. Bu mutabakat muhtırası, Doğu Akdeniz'de barış ve istikrara hizmet etmeyecek ve Kıbrıs meselesinin çözümüne de zarar verecektir.

ABD'nin son dönemde GKRY'ne silah ambargosunu kaldırmak ve Rum tarafını askeri eğitim programına (IMET) dahil etmek suretiyle attığı adımlar Ada'daki iki halk arasındaki dengeyi bozmakta ve Doğu Akdeniz'de gerginliği arttırmaktadır. ABD Dışışleri Bakanı Pompeo'nun, teamülleri hilafına Ada'yı ziyareti sırasında Kıbrıs Türk tarafıyla görüşmemesi de bu bakımdan dikkat çekicidir" dedi. Akoy, cevabında şu ifadelerle yer verdi:

"Ada'da Rumlarla birlikte eşit hak sahibi olan Kıbrıs Türklerini dışlayarak atılan bu adımların tek sonucunun Rumların uzlaşmazlığını pekiştirmek olacağı ve bu yaklaşımın Rum tarafını herhangi bir sorunun çözümünde uzlaşmacı bir tavır içine girmeye teşvik etmeyeceği kesindir. ABD'yi, Kıbrıs Adasında geleneksel olarak sürdürdüğü tarafsızlık politikasına geri dönmeye ve Kıbrıs meselesinin çözümüne yönelik çabalara katkıda bulunmaya davet ediyoruz."

Oruç Reis geri çağrıldı, CHP olağanüstü toplanıyor Doğu Akdeniz krizi

Türkiye ile Yunanistan arasındaki Doğu Akdeniz gerilimi her saat artarak sürüyor. Yunanistan hükümeti, Türkiye'nin Oruç Reis için ilan ettiği 90 günlük Navtex'i 30'uncu gününde iptal ettiği iddiası gerekçesiyle ve Antalya limanına geri aldığını açıkladı.

Yunanistan hükümeti Türkiye'nin Oruç Reis için ilan ettiği 90 günlük Navtex'i 30'uncu gününde iptal ettiği iddiası gerekçesiyle ve Antalya limanına geri aldığını açıkladı. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel başkan Yardımcısı Bülent Kuşoğlu, Türkiye'nin bu konuda sessiz kaldığını vurgulayarak, **"Hangi ilişkilerle, hangi tavizlerle iktidar Doğu Akdeniz'de Türkiye'ni milli menfaatlerine aykırı bir şekilde taviz verdi. İktidar partisi neden bu konuyu gündeme getirmiyor ve gereken cevabı vermiyor anlamakta zorlanıyoruz"** dedi.

Kuşoğlu, Genel Başkan Kılıçdaroğlu'nu bilgilendirdiklerini belirterek, genel başkanın bugün saat 18'de MYK'yı olağanüstü toplantıya çağırdığını söyledi.

CHP'nin Brüksel Temsilcisi Kader Sevinç'in konuyu CHP Genel Merkezi'ne ilettiği öğrenildi.

CHP MYK'DAN KONUYA İLİŞKİN AÇIKLAMA

Cumhuriyet Halk Partisi Merkez Yönetim Kurulu, Dış Politika ve özellikle de Doğu Akdeniz'de yaşanan gelişmeleri dikkatle takip etmektedir. Bu kapsamda Oruç Reis Sismik Araştırma Gemisinin Antalya açıklarına demirlemesi bir **"taviz"** olarak değerlendirilmektedir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak Hükümeti, haklı davalarımızda taviz vermemeye çağırıyoruz. TBMM'nin siyasetin güç odağı olmaktan çıkarılması, dış politikada Türkiye'yi haklı davalarında yalnızlaştırmış ve taviz verir konuma düşürmüştür. Bir **"Devlet Politikası"** olması gereken Dış Politika, öncelikle iç politikaya malzeme edilmiş, Dışişleri Bakanlığı ve bürokrasisi de devre dışı bırakılarak, tek bir kişinin aldığı kararlar ile yönetilir hale getirilmiştir.

14.09.2020

Ayrıca, Amerika Birleşik Devletleri ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi arasında **"Kıbrıs Kara, Açık Deniz ve Liman Güvenliği Merkezi"** kurulmasına yönelik mutabakat zaptı imzalanması ve Pompeo'nun Türkiye karşıtı açıklamaları büyük endişeyle karşılanmıştır.

ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun, Kıbrıs Rum Yönetimi ile bir mutabakat imzalamış olması, bölgedeki gerginliği daha da arttırarak, Kıbrıs ve Doğu Akdeniz sorununun barışçıl bir şekilde çözümünü daha da zorlaştıracaktır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin haklarını hiçe sayan bu mutabakat 1960 Londra ve Zürih Anlaşmaları'na da aykırılık teşkil etmektedir. Mike Pompeo'nun adayı ziyareti sırasında KKTC yetkilileri ile hiç bir görüşme yapmadan ayrılması ise adadaki Türk varlığına yapılmış büyük bir saygısızlıktır.

Cumhuriyet Halk Partisi olarak, KKTC'nin ve ülkemizin Doğu Akdeniz'deki çıkarlarını sonuna kadar savunacağımızın altını çiziyor, ülkemizin yetkili kurumları tarafından söz konusu mutabakata ilişkin olarak şu ana kadar bir açıklama yapılmamış olmasını esefle karşılıyoruz.

Alaattin AKTAŞ

14 Eylül 2020

Merkez Bankası bu hatasını pek sevdi, düzeltmeye kıyamıyor!

✓ Merkez Bankası çok basit olduğu için akıl almaz sayılabilecek bir hata yaptı. Bu hata hiç olmamalıydı ama oldu ve kırk gün boyunca Merkez Bankası'nda bunu kimse fark etmedi.

✓ Tesadüfen dikkatimizi çeken bu hatayı 8 Eylül'de yazdık. Yazımız görülmedi ya da umursanmadı, sosyal medyadaki yansımalar da dikkate alınmadı. İyi de Merkez Bankası'ndaki yetkililere bu hata bilgisi ulaştı, ama düzeltme yoluna yine de gidilmedi.

✓ Düzeltmenin ne zaman yapılacağını merakla bekliyoruz, hatırlatma görevimizi yapmaya devam ederiz.

Geçen hafta 8 Eylül'de değindim; Merkez Bankası "bu kadar da olmaz" denilecek türde basit bir hata yapmıştı. Hatayı özellikle arayıp bulmamıştım elbette, bir çalışma için Merkez Bankası'nın elektronik veri dağıtım sistemine (EVDS) bakarken dikkatimi çekmişti. Hatta benim hesapladığım değerle EVDS'deki değer arasındaki farktan dolayı nerede hata yaptığımı sorgulamıştım. Çünkü aklıma hatanın Merkez Bankası'nda olabileceği nedense gelmemişti.

Dedim ya, çok basit bir hata. Bırakın iktisatçı olmayı, matematiği iyi kötü bilen, biraz da mantık yürütebilen biri bile böylesine basit bir hata yapmaz, yapmamalı da. Hele ki Merkez Bankası gibi bir kurum; hele ki Merkez Bankası gibi bir kurumda çalışan iktisatçılar, istatistikçiler.

Ama yaptılar... Elma ile armudu topladılar...

Hata neydi?

BİST endekslerinden sadeleştirme amacıyla 27 Temmuz'da iki sıfır atıldı. Çok yerinde bir uygulama.

Temmuz ayının ilk on yedi işlem gününde eski endeks, son dört işlem gününde yeni endeks kullanıldı.

Yani on yedi gün 100 binli, dört gün 1000'li endeks...

Şu durumda temmuz ayının ortalama endeksini bulmak isterseniz yapacağınız çok basit.

Eğer eski endekse göre ortalama istiyorsanız son dört günün endeksini 100 ile çarparak eski düzeye getirir, sonra basit ortalama alırsınız.

Yok eğer yeni seriye göre ortalama bulmak amacındaysanız, ki doğrusu da odur, bu durumda da ilk on yedi günün bol sıfırlı endeksini yeni seriye uydurur, yani iki sıfır atarak hesaplar, o şekilde ortalama alırsınız.

Burada yapılamayacak tek işlem; ilk on yedi günün 100 binli endeksiyle son dört günün 1000'li endeksini toplayıp yirmi bir güne bölmektir.

İşte Merkez Bankası'nın yaptığı budur! Merkez Bankası elma ile armudu toplamıştır.

BIST 100'de temmuz ortalamasının yanlış ve doğrusu

	TCMB'nin yanlış hesaplaması	Doğru hesaplama	
		Eski seriye göre	Yeni seriye göre
1 Temmuz	115.314,98	115.314,98	1.153,15
2 Temmuz	116.907,77	116.907,77	1.169,08
3 Temmuz	115.748,47	115.748,47	1.157,48
6 Temmuz	118.485,24	118.485,24	1.184,85
7 Temmuz	119.338,85	119.338,85	1.193,39
8 Temmuz	118.712,51	118.712,51	1.187,13
9 Temmuz	115.793,59	115.793,59	1.157,94
10 Temmuz	?	114.808,56	1.148,09
13 Temmuz	118.398,67	118.398,67	1.183,99
14 Temmuz	117.741,10	117.741,10	1.177,41
16 Temmuz	118.807,53	118.807,53	1.188,08
17 Temmuz	118.786,09	118.786,09	1.187,86
20 Temmuz	119.280,87	119.280,87	1.192,81
21 Temmuz	118.042,00	118.042,00	1.180,42
22 Temmuz	118.079,91	118.079,91	1.180,80
23 Temmuz	119.031,16	119.031,16	1.190,31
24 Temmuz	119.201,63	119.201,63	1.192,02
27 Temmuz	1.195,67	119.567,00	1.195,67
28 Temmuz	1.152,70	115.270,00	1.152,70
29 Temmuz	1.135,55	113.555,00	1.135,55
30 Temmuz	1.126,90	112.690,00	1.126,90
Ay ortalaması	94.614,06	117.312,43	1.173,12

Niye düzeltilmediği meçhul

Hatanın ne olduğunu hatırlattık. Gelin bir de hatanın ne zaman yapıldığına, ne zaman ortaya çıktığına bakalım ve en az bunlar kadar önemli olmak üzere bu

hatanın Merkez Bankası sitesinde hiçbir şey yokmuş gibi hala nasıl durduğunu sorgulayalım.

Merkez Bankası'nın elektronik veri dağıtım sistemine bu veri temmuzun son işgünü olan 30 Temmuz Perşembe günü akşamı girmiştir. 31 Temmuz'un Kurban Bayramı tatilinin ilk günü olduğunu hatırlatalım.

Merkez Bankası'nda hiç kimse ağustos ayı boyunca böyle bir hata olduğunu fark etmedi. Aslında daha önemlisi bu hatanın hiç yapılmamasıydı. Endeksten iki sıfır atılacağı öğrenilince sistem ona göre düzenlenirdi. Ama sistemde değişikliğe gidilmedi, hata da bir ay boyunca görülmedi; olabilir, diyelim.

Bu konu gazeteniz Dünya'da 8 Eylül'de yer aldı; yazımı okumamışlardır, diye düşünelim.

Konu sosyal medyaya yansdı, onu da görmemişlerdir, diye varsayalım.

Hepsi iyi güzel de, bu yanıştan Merkez Bankası'ndaki bazı yetkililerin haberdar olduğunu biliyorum; ama dün itibarıyla bakıyoruz, hata hala aynen muhafaza ediliyor, adeta korunup kollanıyor!

İşte o yüzden "Merkez Bankası bu hatasını pek sevdi, düzeltmeye kıyamıyor" diyorum ya!

Yanlış bile yanlış yaptılar

BİST 10 endeksinin temmuz ayı ortalamasını hesaplarken çok basit olduğu için akıl almaz denilebilecek bir hataya imza atan Merkez Bankası, bu yanlış içinde bir başka yanlış daha yaptı. Merkez Bankası'ndan bu kadarını beklemediğim için 8 Eylül'deki yazımda ben de yanlış yapmış oldum.

Merkez Bankası'nın elektronik veri dağıtım sisteminde 10 Temmuz Cuma günü için endeks değerine yer verilmediğini daha sonra fark ettim. 10 Temmuz resmi tatil değildi ve BİST'te işlem vardı.

Merkez Bankası'nın çelişkisi bitecek gibi değil ki... EVDS'de 10 Temmuz için endekslere yer vermeyen Merkez Bankası, aynı tablo içinde 10 Temmuz'un toplam işlem hacmi ve toplam işlem miktarını açıklıyor.

Yani 10 Temmuz'da fiyat, bir başka ifadeyle endeks oluşmadan işlem mi yapılmış oluyor!

O yüzden tablomuzdaki 10 Temmuz satırında Merkez Bankası'na göre bir değer oluşmuş değil ve orada bir soru işareti duruyor.

Abdulkadir Selvi

aselvi@hurriyet.com.tr

Erdoğan hangi gazete haberini inceledi?

14 Eylül 2020

27 Mayıs darbesinden sonra hukuk tarihimize bir yüz karası olarak geçen yargılamalarının yapıldığı Yassıada'da 12 Eylül'ün yıldönümü nedeniyle Adalet Bakanlığı tarafından bir sempozyum düzenlendi.

Demokrasi ve Özgürlükler Adası olarak düzenlenen Yassıada'daki sempozyumun açış konuşmasını Cumhurbaşkanı Erdoğan yaptı. Yassıada'daki programa eski başbakanlardan Tansu Çiller ile MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli de katılmıştı. Bahçeli bir de konuşma yaptı.

Sempozyumdan önce Erdoğan, Çiller ve Bahçeli bir süre çay içip sohbet etmişler. Liderler 12 Eylül'ün yıldönümü olması nedeniyle darbeleri konuşmuşlar. Ama sadece 12 Eylül'ü değil, mekân Yassıada olunca daha çok 27 Mayıs'ı ve Menderes'i konuşmuşlar. Demirel, "Başbakan olduğumda karşımda Menderes'in idam sehпасındaki fotoğrafı duruyordu" demişti. Çiller, 28 Şubat'ı yaşadı. Erdoğan, 28 Şubat'ın mağduru oldu. 27 Nisan'da e-muhtıraya maruz kaldı. 15 Temmuz'da darbeyi püskürttü. Eğer 15 Temmuz'da Erdoğan değil, Allah korusun darbeciler kazansa, bugün tarih başka türlü yazılacaktı. Bahçeli de her defasında darbeye karşı çıktı. Erdoğan, Çiller ve Bahçeli adada 12 Eylül'le ilgili olarak açılan sergiyi gezmişler. Cumhurbaşkanı Erdoğan orada bir gazete haberinin önünde durmuş,

dikkatlice okumuş. Merak ettim, soruşturdum. Erdoğan, CIA'in Türkiye şefi olan Paul Henze'nin 12 Eylül darbesini ABD Başkanı Carter'e, "Bizim çocuklar başardı" diye iletmiş haberin kupürünü incelemiştir. Zaten konuşmasında da "Darbe haberi Washington'a ulaştığında, birilerinin 'Bizim çocuklar başardı' demesi, 12 Eylül'ün gerisindeki karanlık yüzü ifade ediyordu. Hiç şüphe yok ki 15 Temmuz gecesi birileri yine aynı mekânlarda 'Bizim çocuklar yine başardı' demek için bekliyordu" diye konuşmuştu.

15 Temmuz'da tersi oldu. Bu kez CIA'in çocukları değil, Erdoğan'ın liderliğinde bu milletin çocukları kazandı.

BÜLENT ARINÇ'TAN İYİ HABERLER VAR

ESKİ Meclis Başkanı Bülent Arınç ve eşinin koronavirüs testleri pozitif çıkmıştı. Arınç ailesinin ilaç tedavisi evde devam ediyor. Bugün ilaç tedavisinin ilk aşaması tamamlanmış olacak. Eşi Münevver Hanım daha hafif geçiyor. Dün Bülent Arınç'ı aradım. Sesi iyi geliyordu. "Çok şükür olumsuz bir şey yok" diye söze başladı. "İştahsızlık ve ağzımda kuruma var. Öksürük yok, ateş yok. Sadece aldığımız ilaçların etkisiyle herhalde, hafif bir bulantı var" dedi. İlk belirtiler yüksek ateşle ortaya çıkmış. Daha önce zatürre aşısı olduğu için doktoru, "Ateşinizin yükselmesi gibi bazı semptomları olabilir" diye uyarılmış. Ancak ateşi 39.5 dereceye çıkınca hemen tedbir almışlar. Önce ateşi düşürülmüş. Ama vücudundaki kırgınlık devam edince, Güven Hastanesi'nde teste ilave olarak kan tahlili yapılmış, tomografi çekilmiş. Testi pozitif çıkmış. Şimdi evde ilaç tedavileri devam ediyor. Bülent Bey'in kamuoyuna mesajı var. "Allah'a şükür iyileşiyoruz. Arayan, soran ve merak eden dostlara selamlar. Dualarınızı bekliyoruz" diyor.

TEVFİK ÖZLÜ: 'ETRAFIMIZDAKİ ÇEMBER DARALİYOR'

MAALESEF ki koronavirüs dalga dalga yayılıyor. İkinci pik yaşanıyor. Peki bu duruma bilim adamları ne diyor? Bilim Kurulu üyesi Prof. Dr. Tefik Özlü'ye sordum.

Tefik Özlü: "Salgındaki artış sadece bizde değil, tüm dünyada vaka sayıları artıyor. Avrupa'da, Amerika'da, Güney Amerika'da, Hindistan'da, Ortadoğu'da vakalar artıyor. Yani sorun sadece bize özgü nedenlerden kaynaklanmıyor. Ama bizde özellikle bayram ve tatil sonrası önemli artış yaşıyoruz. Bayram ve tatil öncesi belli illerde daha fazla yoğunluk vardı, bazı illerde daha az vaka çıkıyordu."

MİKSER GİBİ YAYILDI

- Bizde en çok yayılma ne zaman oldu?

Özlü: "Bayram ve tatil hareketliliğiyle virüs bir mikser gibi her yere, her ile, her kasabaya, her mahalleye yayıldı. Tavsiyelere uyulsaydı, maske ve mesafeye dikkat edilebilseydi durum farklı olurdu. Ne var ki aile içinde, dostlar, tanıdıklar, arkadaşlar arasında tedbirler uygulanmadı. Tedbirsiz ve kontrolsüz bir sosyalleşme oldu. Eskisi gibi birlikte yenildi, içildi, sarılıp kucaklaşıldı. Sonuçta bu virüsle karşılaşmayan il, köy, mahalle, hane neredeyse kalmadı. Tabii ki dikkatli, tedbirli olanlara bulaşmadı. Ama dikkatsiz, tedbirsiz davranıldığında sorunlar arttı. Herkes, her aile, her hane halkı, etrafında tanıdıkları arasında testi pozitif çıkan veya hastalanan bir kişi bulabiliyor artık. Yani tehdit eskisi gibi uzaktan gelmiyor. Yakın tehdit söz konusu. Etrafımızdaki çember daraldı. Hepimiz çok daha dikkatli ve tedbirli olmalıyız. Maskemizi karşılıklı, usulüne uygun olarak takalım, diğer kişilerle aramızdaki 2 metre mesafeyi koruyalım, bundan taviz vermeksizin yapabileceğimiz her şeyi yapabiliriz. Çok kolay, herkesin yapabileceği kadar basit. Ama çok etkili. Sadece bu iki tedbirle yüzde 97 oranında bulaşma önleniyor.

'AŞI GELİNCE BU İŞ BİTECEK' DEMEK RASYONEL DEĞİL

- Aşı bulununca sorun çözülmüş olacak mı?

Özlü: "Bu virüsle yaşamayı öğrenmeliyiz. Çünkü pandemi birkaç yıl sürecek. Aşı çıkınca bu iş bitecek denilmesi de rasyonel değil. Aşılar çıksa bile bizim bu virüsle yaşamayı öğrenmemiz gerekiyor. Dünya da biz de bunu öğrenmeliyiz."

TEVFİK ÖZLÜ'DEN BELİRTİ GÖSTERMEYENLER UYARISI

- Bir de belirti göstermeyenler var. Oranları nedir?

Özlü: "Toplamda yaklaşık 300 bin vakamız oldu. Bir de hiçbir belirti göstermeden, asemptomatik olarak bunu geçirenler var. Sağlık Bakanlığı'nın tespitlerine göre asemptomatik olarak geçirenlerin sayısı, vaka sayısının yaklaşık on katı."

Son söz: Tablo bu. Durum ciddi. Tedirgin olmayalım ama tedbirli olmak gerekiyor. O tedbir ise öncelikle maske ve mesafeden geçiyor. Bir de temizlik.

Serhat GÜRLEYEN

14 Eylül 2020

Not indirimi sonrası piyasalar...

Kararın aralık başındaki toplantı beklenmeden alınması ve görünümün negatif olması pek hayra alamet değil.

Haftaya Moody's'ten gelen beklenmedik not indirimi kararıyla başlıyoruz. Moody's Türkiye'nin B1 negatif olan notunu B2 negatif olarak güncelledi.

Kararın aralık başındaki toplantı beklenmeden alınması ve görünümün negatif olması pek hayra alamet değil. Ama önemli bir piyasa etkisi beklemiyoruz.

Görüşümüzün arkasında üç temel neden var. (I) Türkiye'nin varlık fiyatları zaten B2 seviyesinden daha yüksek bir risk primiyle işlem görüyor. (ii) Kredi derecelendirme şirketleri genelde piyasaların gerisinden gelir. (iii) Karar ülkenin kredi kategorisinde herhangi bir değişikliğe yol açmıyor.

Gerekçeleri açalım. Türkiye'nin risk primi zaten kredi notundan çok daha kötü fiyatlanıyor. Türkiye'nin 5 yıllık CDS oranı 512 baz puan seviyesinde. Benzer kredi notuna sahip olan Mısır 416, Bahreyn 255, Güney Afrika 286 baz puan ile işlem görüyor.

Kredi notları genelde piyasaların gerisinde kalır. Türkiye'nin yatırım yapılabilir unvanını aldığı 2012 sonu 2013 başında Türkiye varlığı alanlar sonraki yıllarda korkunç para kaybetti. Kredi notu indirildiği için bugün satış yapanların durumu da pek farklı olmayacak.

Türkiye'nin S&P (B+) ve Moody's (B2) tarafından verilen kredi notları 'oldukça spekülatif' (highly speculative) kategorisinde bulunuyor. Borçlarını ödeme gücüne sahip ancak şoklara karşı kırılgan diye tanımlanan bu kategori içindeki hareketler sınırlı fiyat etkisine yol açıyor. Spekülatif kategoriden 'oldukça spekülatif' kategorisine veya 'oldukça spekülatif' kategorisinden 'yüksek riskli' kategorisine geçiş daha sert bir şekilde fiyatlanır. Lafı çok uzatmadan toparlayalım. Kredi notumuzun indirilmesinin piyasa etkisinin sınırlı olacağını öngörüyoruz. Ancak not indirimine neden olan 'ödemeler dengesinde bozulma, bütçe açığındaki artış, kurumların bağımsızlığına yönelik endişeler ve tırmanan jeo-politik riskler' orta vadede Türkiye için tehdit olmaya devam edecek. Bunu veri olarak alıp nasıl değiştireceğimizi tartışmamız gerekiyor.

İbrahim Kahveci

Dolar meselesi oyun değil

Kur ya da dövizdeki hareket bir oyun mu, yoksa ciddi bir iş mi?

Veya yabancı kredi notları ve finansal göstergeler ne ifade ediyor? Çünkü Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan Moody's kredi notunu düşürünce şu açıklamayı yaptı "Türkiye şu an ekonomide pik yapıyor, dibe değil tavana, onlar da kalkmışlar bizim puanımızı tekrar düşürme yoluna gidiyor. **Sizin bu puanlamalarınızın kıymeti harbiyesi yok.**"

Öncelikle bu konuların bir oyun olup olmadığını yıllar geçse de anlama noktasında mıyız?

Mesela 2016 yılında hatırlarsanız "**Dolar bozdur**" kampanyası vardı. Gelin o günlere yeniden dönelim ve söylenmiş bakalım:

02 Aralık 2016: Dolar 3,50

Cumhurbaşkanı Erdoğan (Henüz AK Parti Genel Başkanı değil), "Son günlerde hani bir döviz meselesi çıkardılar, 'Dolar şöyle oldu, böyle oldu' ne olursa olsun. Ben milletime şunu hatırlatıyorum, sevgili milletim, **sizleri Allah için seviyorum**, yastığının altında döviz olanlar gelsin parasını altına dönüştürsün, gelsin parasını TL'ye dönüştürsün. Türk Lirası değer kazansın, altın değer kazansın. Ne lüzumu var, gideceğiz, dövizde değer kazandıracacağız Gelin bunu yapın. Bu adımı attığımız sürece **birilerinin oyunu** da bozulacaktır. Hiç endişe etmeyin, **bu oyunu kısa zamanda bozacağız**. Bundan önce de bunu yaptılar, 20072008'de de yaptılar. O zaman ne dedim: 'Teğet geçecek.' Aynı şeyi yine söylüyorum, teğet geçecek."

Erdoğan'ın konuşması sonlandığında Dolar/ TL kuru yükselişe geçerek 3,59'un üzerine çıktı.

23 Aralık 2016

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ekonomik baskı uyguladılar. Gelin ne kadar dolar varsa TL'ye çevirin dedim. Sağ olsunlar şu ana kadar benim vatandaşım yaklaşık 2 milyar doları TL'ye çevirdi."

26 Mayıs 2018: Dolar 4,70

Cumhurbaşkanı (Henüz AK Parti Genel Başkanı değil) Erdoğan,(Erzurum Mitingi) "Yastığının altında doları, eurosunu olan kardeşlerim gidin paranızı yerli paraya yatırın. **Bu oyunu hep beraber bozacağız.** 28 gün sonra ülkemizin kaderi değişecek. Sizlere farklı bir şekilde seslenmek istiyorum. **Güçlü meclis** için güçlü hükümet için güçlü Türkiye için yola devam diyor muyuz? 2023 hedefleri için vakit birlik vakti diyor muyuz? 2053 ve 2071 için vakit Türkiye vakti diyor muyuz? Milletim parasını gidip dolara avroya yatırmamasın. Serbest piyasadan geri dönmeyeceğiz. Ve çok yakında kur balonunu söndüreceğiz. Haysiyetli duruşa devam edeceğiz."

Devletin yönetim kadrosunun olaya bakışı bu şekildeymiş.

Bakalım biz o günlerde ne demişiz?

Şimdi o günlerdeki notlarımıza bakalım:

26 Ağustos 2016: "Acaba ekonomik kriz içerisindeki emsal ülkelerin parası bu kadar değer kazanırken bir ekonomik kriz yaşamamış olan TL neden değer kazanamadı? **Yoksa bizim krizimiz önümüzdeki günlerde mi?**"

14 Ekim 2016: "Merkez Bankası piyasayı ucuz para ile fonluyor ama nereye kadar? Siyaset kurumu piyasa dengeleri dışına taşarak düşük faiz baskısını yeniden kurdu. O nedenle diyorum ki; lütfen dengelerle oynamayalım. **Suni baskılar bir gün patlarsa hepimiz altında ezilir kalırız.**"

09 Kasım 2016: "Şimdi ödeme vakti. Bakalım nasıl ve kim ödeyecek? Kim cevap verecek? **Yabancı parası ile balayı bitti. Hazır mıyız?**"

14 Kasım 2016: "Şimdi piyasaya diyoruz ki; mevduata yüksek faiz yok. Yine piyasaya diyoruz ki; MB dövizde oyuna gelmeyecek; piyasaya döviz satışı yapmayacak. Bence mesaj çok açık. **Vatandaşlarla oynasın dursunlar.** Umarım mesaj anlaşılmaz."

29 Kasım 2016: "**Türkiye ekonomisinin temel taşları bozuldu. Üretilmediğimiz için sürekli cari açık veriyoruz. Büyüme dursa bile cari açık durmuyor.** Üretiliyoruz, çünkü devlet üretenin başında durup deli gibi vergi alıyor. **Devletimize para yetiştiriyor-yetmiyor.** Devlet topladığı parayı 9,9 puan daha artırarak GSYH'nın yüzde 31,0'inden yüzde 40,9'una çıkardı. Sorunumuz keşke doların yükselişi veya düşüşü kadar basit olsa. **Türkiye'nin üretim kanalları kapatıldı.**"

05 Aralık 2016: "Yani Türk Halkı, büyük kısmı 15 Temmuz sonrası olmak üzere tam 22,5 milyar dolar dövizini satmış. Ama ucuza... Şimdi bu zarara kim, ne diyecek? 350 yıllık İktisat bilimini yitirdiğimiz şu günlerde, **piyasaları da kendimizin yitirdiğini** anlamaya çalışıp, **maliyeti Türk Halkına yükleme** riskini hesaplamalıyız derim."

08 Aralık 2016: "Hafta başında Merkez Bankası, gerektiğinde bütün silahları kullanırım, faiz de artırırım, dolar da satarım anlamında açıklamalarda bulunca dolar hızla geriledi. **Merkezin "güç bende" demesi bile doların düşmesinde**

14.09.2020

çok önemli faktör oldu. Maalesef ekonomi için en zaruri adımları dahi atmıyor ama sonrada **"oyun var" diyoruz."**

06 Aralık 2016

2019'u görür müyüz? başlıklı yazıdan: "14 yıldır borçla yaşıyorsun... Bırak bu hayatı, sonu iyi değil. Gel biraz çalış, üret ve kazanarak yaşamaya başla" diyorsun. Ama hiç umurunda olmuyor. "Ben hayatımdan o kadar memnunum ki" diyor. **"Her istediğimi yapıyorum, herkes benden bahsediyor, herkes beni seviyor..."**

Düşük faiz, fakirleri faiz öder noktaya getirip borç batağına çekmenin en güzel yoludur. **Prof. Dr. Mike Tsionas Yunanistan'ın iflas sürecini** eski adı AET olan Avrupa Birliğine girişe bağlıyor. Üç ana başlık veriyor: AET'ye girdikten sonra üretim sürecinin çöktüğünü, para politikası bağımsızlığının kaybolmasının bu çöküşte çok etkili olduğunu anlatıyor. İkinci sorun tarım sektöründe oluşmuş ve tarım bitmiş.Üçüncü sorunu olarak ise borçluluğun çok arttığını söylüyor. İkinci ve üçüncü sorunu oluşturan ana nedenin **ucuz faiz** olduğunu söylüyor Tsionas. **Ucuz faiz çok ucuz bir hayat sunuyor. Ucuza borçlan-çalışmayı azalt-tüketimi artır.** Özetle Yunanistan'ın başına gelen bu olmuş."

Siyaset maalesef komplocu bakışla olaya "OYUN-OPERASYON" gözü ile ekonomiye bakmış. Biz ise başka açıdan kendi sorunlarımızı anlatmışız.

Sonuç mu: Maalesef oyuncular galip geldi, biz ise çerez olduk. Keşke yanılıydım.

Bizler uyardığımız. Umarım sizler de buna şahitlik edersiniz.

Yazmaktan başka ne yapabiliriz ki? Umarım yönetimde kurumsal akıl yeniden hatırlanır ve komplocu uçuk zihniyetin daha fazla maliyetini toplum ödemez.

14.09.2020